

ГумэкIыгъохэм язэшIохын Iофыгъо шъхьаI

**Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зичэ-
зыу игъэкIотыгъэ зэхэсыгъоу тыгъуасэ илагъэр зэ-
рищагъ АР-м и Лышхъхьэу ТхьакIушынэ Аслъан.**

Къызэрэугъоигъэхэр Iофыгъо шъхьаIэу зытегушыIагъэхэм ащыщ республикэм ит IкIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм ахэгъэхъогъэным, ащ дакIоу чэзыум хэт сабийхэм япчъагъэ нахь макIэ шыгъэным афэшI анахъу унаIэ зытебгъэтын фэелъэныкIохэр. Мыщ фэгъэхьыгъэу къэгущыIагъ АР-м гэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэу Хъуажэ Аминэт. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, УФ-м и Президентэу Владимир Путиным пшъэрлыгъэу къыгъэуцугъэм диштэу 2016-рэ илъэсым ехъулIэу Урысыем щыпсэурэ сабийхэм зэкIэми IкIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм чIыпIэ ащыряIэн фае. Аужырэ илъэс заулэр пштэмэ, мы лъэныкъомкIэ республикэм иIофхэм язытет нахьышIум фиузэнкIыгъ. ГушыIэм пае, ыпэкIэ IкIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм щытыгъэ уни 9-р зыIыгъыгъэхэм къалахьжын, къызэкIагъэкIо-жын алъэкIыгъ. Ахэм ащыщхэм яIофшIэн рагъэжъжыгъ, къэнагъэхэм игъэкIотыгъэ гъэцкIэжынхэр ащэкIох. ЗэрагъэнэфагъэмкIэ, мыщ фэдэ уни 2 джыри министерствэм къы-

ратыжынэу щыт. Непэрэ мафэхэм яхъулIэу Адыгеим IкIэлэцIыкIу IыгъыпIэ 132-рэ ит, ахэм ащыщэу 124-рэ муниципальнэх.

Чэзыум хэт сабийхэм япчъагъэ нахь макIэ шыгъэным, чIыпIакIэхэр къызэIухыгъэнхэм апае муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ къэлэ ыкIи район администрациехэм яIофшIэн зэрэха-чэрэм, япшъэрлыгъэхэр зэрагъэ-цакIэрэм уигъэрэзэпнэу зэрэ-щымытыр А.Хъуажым къыIуагъ. ЩыIагъэу щылэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм фэшI ахэм зэфэхьысыжхэр ашIынхэш, анахъу унаIэ зытеудзэн, узы-дэлэжъэн фэе лъэныкъохэр къагъэнэфэнхэ фаеу ылытагъ.

Илъэси 3-м къышегъэжъа-гъэу 7-м нэс зыныбжъ сабий-хэу чэзыум хэтхэм япчъагъэ зыщынахьбэр къалэу Мые-къуапэ, Красногвардейскэ, Мыекъопэ ыкIи Тхъутэмы-къое районхэр арых, адрэ къа-нэхэрэми Iоф зыдашIэн фаер макIэп.

— IкIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм япчъагъэ хэгъэхъогъэныр, чэ-зыум хэт сабийхэм яфэIо-фа-шIэхэр шапхъэу щылэхэм ади-

штэу зэшIохыгъэнхэр типшъэ-рылгъэ шъхьаIэу зэрэщытыр сы-дигъуи зыщыдгъэгъушхэрэп. Мы аужырэ илъэхэм къаIоцI IкIэлэцIыкIу IыгъыпIэ пчъагъэ къызэIутхыгъ, зыщыIагъэхэм гъэцкIэжынхэр ятшIылагъэх, ау гумэкIыгъоу къэнагъэр джы-ри макIэп. Ахэр зэшIотхынхэм пае муниципальнэ образова-ниехэм, мыщ фэгъэзэгъэ мини-стерствэм, зэкIэми тызэгъусэу тIофшIэн дгъэлъэшып, хэкIы-пIэхэм щылэхэм тIасэн фае. АщкIэ нэбгырэ пэпчэ пшъэдэкIыж зэ-рихьырэр шъугу къэсэгъэкIы-жы, — къыIуагъ ТхьакIушынэ Аслъан.

Адыгеим ит псэупIэхэм яса-нитарнэ-экологическэ зытет епхыгъэ Iофыгъохэм, хэкIым идэщын, ар зыщыратэкъурэ чIыпIэхэр шапхъэу щылэхэм адиштэу зтегъэпсыхъэгъэнхэм зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэр нэ-ужым тегушыIагъэх.

Мы гумэкIыгъом идэгъэзы-жын анахь мэхъанэшхо зилэ Iофыгъохэм зэращыщыр АР-м и Лышхъхьэу пчъагъэрэ къыхи-гъэщыгъ, ащкIэ пшъэдэкIыж зыхьыщтхэр муниципальнэ псэупIэ пэпчэ ащигъэнэфагъ.

— Республикэм ит псэупIэ-хэм ясанитарнэ-экологическэ зытет бэрэ тытегушыIэ, гъэхъ-гъэ гъэнэфагъэхэри щылэх. Ау, арэу щыт нахь мышIэми, джы-

ри гумэкIыгъуабэ, щыкIэгъабэ тIа. Нэбгырэ пэпчэ зыщыпсэу-рэ унэр, урамыр ымыгъэкъа-бзэу, шапхъэу щылэхэр ымы-гъэцкIэхэу Iофхэм язытет на-хьышIу хъуштэп. Джащ фэдэу амыгъэнэфэгъэ чIыпIэхэм хэ-кIыр ащизытэкъурэ предприя-тиехэм, организациехэм, нэ-мыкIхэм пшъэдэкIыжхэу ахы-рэр нахь гъэлъэшыгъэн фае, — къыIуагъ ТхьакIушынэ Аслъан.

Урысыем и Почтэ икъута-мэу Адыгеим щылэм 2010 — 2012-рэ илъэхэм Iофэу ышIа-гъэм изэфэхьысыжхэм къате-гушыIагъ ащ ипашхэу Антони-на Полухинар.

Мыщ дэжым республикэм и Лышхъхьы, къэлэ ыкIи рай-он администрациехэм япашхэ-ми къызэрэхагъэщыгъэу, поч-тэм ипшъэрлыгъэхэр зэригъэца-кIэхэрэм икъу фэдизу уигъэрэ-зэнэу щытэп. Почтальонхэм япчъагъэ зэримыкIурэм (ана-хъэу къоджэ псэупIэхэм) къы-хэкIыкIэ, гушыIэм пае, цыфхэм къыратхыкIырэ республикэ гъэзетхэр игъом алэкIахъэхэ-рэп, тхьамафэм тфэ къыдэкIы-рэ гъэзетхэр зэ, тIо афахъэу е къыратхыкIыгъэхэу къыхэ-кIы. Ащ дакIоу республикэ гъэ-зетхэм («Адыгэ макъэр» щы-сэу къахыгъ) почтэм ыпа-шхъэкIэ икъу фэдизу пшъэ-дэкIыж ахы, ифэIо-фашIэхэм апэлухъашт ахыщэр игъом фа-тIупшы. Зы лъэныкъом ипшъэ-рылгъэхэр егъэцкIэхэмэ, адрэми къытефэрэр зэшIуихын фаеу къэгущыIагъэхэм къаIуагъ. Почтэм иIофышIэхэм ялэжъа-пкIэ къамыIэтэу Iофым изытет нахьышIу зэрэмыхъуштыр анахь шъхьаIэу къыхагъэщыгъ.

Зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэр нэмыкI Iофыгъохэми атегушы-лагъэх, унэшхо гъэнэфагъэхэри ашIыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам
Сурэтыр А. Гусевым ты-
рихыгъэ..

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Журналистикэм яIахьы-шхо зэрэхашIыхьэрэм, Iэ-пэлэсныгъэ ин ахэлъэу пар-ламент IофшIэныр къэбар жугъэм иамалхэм къазэра-щагъэлыгъорэм ыкIи гъэзе-тэу «Советскэ Адыгеир» къызыдэкIырэр илъэс 90-рэ зэрэхъурэм япхыгъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тамыгъэу «Хабзэ. Пшъэ-рылгъ. Цыфыгъ» зыфиIорэр афагъэшхошагъ.

— **Пренко Анатолий Савелий ыкъом**, респу-бликэ гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» иредатор шъхьа-Iэ игуадзэ, рекламэдрэ гъэ-зетым икIэгъэтхэнрэкIэ от-делым ипашхэ;

— **Моргунова Светла-нэ Александр ыпхъум**, республикэ гъэзетэу «Совет-скэ Адыгеим» иредатор шъхьаIэ игуадзэ, пшъэдэ-кIыж зыхьырэ исекретарь;

— **Дьяченко Анатолий Георгий ыкъом**, респу-бликэ гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» иобозреватель.

ЯIофшIэн хэшIыкI ин зэ-рэфыряIэм, илъэсыбэ хъу-гъэу творческэу Iоф зэрэшIэ-рэм, журналистикэм яIахьы-шхо зэрэхашIыхьэрэм ыкIи гъэзетэу «Советскэ Адыге-ир» къызыдэкIырэр илъэс 90-рэ зэрэхъугъэм япхыгъэу Адыгэ Республикэм и Къэ-ралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тхылы афагъэшхо-шагъ.

— **Борисова Татьяна Георгий ыпхъум**, респу-бликэ гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» иоператор;

— **Дмитриев Дмитрий Виталий ыкъом**, респу-бликэ гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» икомпьютер уча-сткэ ипашхэ.

Илъэсыбэ хъугъэу гуеты-ныгъэ фыриIэу Iоф зэришIэ-рэм, Iэпэлэсныгъэшхо зэрэ-хэлъым ыкIи гъэзетэу «Со-ветскэ Адыгеир» къызыдэ-кIырэр илъэс 90-рэ зэрэхъу-гъэм япхыгъэу Адыгэ Рес-публикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тхылы афагъэшхошагъ **Шим-шилашвили Еленэ Влади-мир ыпхъум**, республикэ гъэзетэу «Советскэ Адыге-им» ибухгалтер шъхьаIэ.

Уахътэм диштэрэ гъээзет

Республикэ гъээзетэу «Советская Адыгея» зыфи-
лорэр кыдэклынэу зыригъэжыагъэр неущ илъэс
90-рэ мэхъу. Ллэшлэгъу имыкъум ащ инэклубгъо-
хэм Адыгэ хэкум, нэужым ащ республикэ статус
илэ зэхъум шыхъугъэ-щышлагъэхэр, гъунджэм
фэдэу, кыридзагъэх.
Гъээзетым иредактор шъхьалэу Валерий Кондра-
тенкэр мы гъээзетым илъэс 27-рэ щылэжыагъ.
Корреспондентэу ригъэжыагъагъ, етланэ къэбар-
хэмкӀ отделым ипэщягъ, нэужым гъээзетым Крас-
нодар краймкӀэ исобкорэу Иоф щышлагъ. 2006-рэ
илъэсым «Советскэ Адыгеим» кыгъээзэжыагъ.

— Апэрэ редакто-
рэу гъээзетым ила-
гъэр Кантемир Го-
лодович ары. Непэ
а Иофыр зыгъэцакӀэ-
рэр оры. Гъээзет-

еджэхэм ашлогъэшлэгъо-
нышт Совет хабзэр шыцы-
зэхэкьутэгъэ лъэхъаным
кыщегъэжыагъэу ащ «Со-
ветскэ АдыгейкӀэ» еджэ-
хэ зыкӀэхъугъэр ашлэмэ.

— Тыгу къэдгъэкӀыжыын
1991-рэ илъэсым зэхъоклыны-
гъэу гъашлэм хэхъухъэхэрэр
кызыгурымылоштыгъэ цыфх-
хэр кызырэдэкӀыштыгъэхэр,
«Хабзэр Советхэм яй» ылоу зы-
тетхэгъэ транспарантхэр зэра-
лыгъыгъэхэр. Ащыгъум народнэ
депутатхэм я Совет цыфхэм
якӀэшакӀо хъугъагъэ. Партиер,
коммунистхэр щылэжыагъэхэр,
гъээзетхэр ахэм яорганхэу ащ нэс
гъэпсыгъагъэ. Нэужым народнэ
депутатхэм я Совет тэри тепхы-
гъэу хъугъагъэ. Гъээзетыр
Советхэм зэряер кырагъэкӀэу
цӀэр аусыгъагъ. 1991-рэ илъэ-
сым ищылэ мазэ кыщегъэжыа-
гъэу а цӀэр ехы.

— Гъээзетыр зышӀырэр,
зыгъэдажэрэр ыкӀи зыгъэ-
баирэр ащ дэлэжэрэ
цыфхэр ары. Бэ кыхъэ-
рэр, тигъашлэ илъэныкъо

пстэури кыгъэлъэгъонхэ
елъэкӀы. Хэтха ыкӀи сьд
фэдэха шъуилэжыако-
хэр?

— Советскэ лъэхъаным
ужурналистынэр агъэлъапӀэ-
штыгъ, уасэ фашыштыгъ. Не-
пи ахъшэшлэ редакцием кызы-
рэхъымыхышъуштыр ашлэзэ,
кылухъэгъэ цыфых гъээзетым
дэлажэхэрэр. Ахэм кӀалони,
кӀатхыни ашлэ, гумызэгъэх.
Сыдигъуи журналистхэр цыфх
гъэсагъэхэу, лӀухъу шыты-
гъэх, джащ фэдэх тэ тилофы-
шлэхэри.

Тинахыжыагъэми, Иофышлэ
кӀэтштэгъаӀэхэми алъэкӀы-
штыр гъээзетым халъхъэ. Дмит-
рий Крыловым, Анатолий Дья-
ченкэм кыагъэхъагырэр нэкӀу-
бгъохэр гъээзетеджэхэм агу ре-
хых. НыбжыкӀэхэми чанэу
зыкъагъэлъагъо. Ахэр тэш нахъ
гушхох, Иоф кӀынхэм язэшло-
хын тегушлӀухъэх, гъэхъагъэхэр
ашӀынхэм, ашлэ рарагъэлоным
пылтых. Мары Дмитрий Ки-
зяновым бэшлагъэп гъээзетым
Иоф зыщишлӀэрэр. ИсэнэхъатӀэ
юрист, журналистикэм «ишъэф-
хэр» кызылӀэкӀегъахъэх. Цыфх-
хэм яфитыныгъэхэм, хабзэхэр
зэрэбгъэцӀэкӀэнхэ фаехэм афэ-
гъэхыгъэ тхыгъэхэр кыӀэкӀэ-
кӀых. Дмитрий зыфэгъээзэгъэ

темэхэр икӀоу ыкӀи дэгъоу кы-
зэрээзлӀухыхэрэм фэшл Урысы-
ем ишъолтыр пстэухэм яспе-
циалистхэу а лъэныкъомкӀэ тхэ-
хэрэм анахышлӀоу алъытагъ,
ащ фэдэ апэрэ зэрэхъурэр, джы
нэс Адыгеим ижурналистхэм
ащыщ ащ фэдэу кыхагъэщы-
гъэл. Ар Москва рагъэблэгъэ-
гъагъ, УФ-м хэгъэгъу кӀоцӀ Иоф-
хэмкӀэ иминистрэ шӀухъафтын
кыгътфӀшыгъ.

Скъатныгъэ зилэ кӀэлэцӀы-
кӀухэу еджапӀэм мыкӀошъухэ-
рэр зӀпэчыжыэ шӀыкӀэм тетэу
зэрэрагъаджэхэрэм афэгъэхы-
гъэу атхыгъэхэр Татьяна Фи-
лоновамрэ Елена Марковам-
рэ УФ-м гъэсэнӀыгъэмкӀэ ими-
нистрэу А. Фурсенкэм фагъэ-
хыпгъагъэх. Къэралыгъом ща-
тхыгъэ анахъ дэгъухэм ахэр
ащыщхэу кыхахыгъэх, авто-
ритӀури текӀоныгъэр кыдэ-
зыхыгъэ нэбгырищым ахэфа-
гъэх.

Ащ фэдэ гъэхъагъэхэм уагъэ-
гушлӀо. Урысыем уитворчествэ-
кӀэ апэ уишыгъэу уагъэлъэ-
гъоныр текӀоныгъэшхоу сэ сэ-
лыгът. Ахэм анэмыкӀэу, Анна
Астафьевар, нэмыкӀ ныбжы-
кӀэхэри Иофым дэгъоу пылтых.

ТилофышлӀэу Валерия Ломе-
шинам Адыгэ Республикэм и
Лышъхъэ ишӀухъафтын кы-
хыгъэ. Ащи, КӀыкӀ Ибрахыми
«Адыгеим изаслуженнэ журна-
лист» зыфилорэ цӀэр кӀафагъэ-
шъошагъ.

— Гъээзетыр цыфыбэмэ
кыратхыкӀэу, ашлогъэ-
шлэгъонэу, еджэхэу цы-
тынэу редактор пстэури
фай. Ащ пае шлэгъэн
фаеу о пльытэхэрэр сьд
фэдэ Иофха?

— Тызыфэлажэрэр цыфыр

ары, лэжыакӀор ары. Ащ гъээ-
тым зырилъэгъожыын фае, игъу-
нэгъуи, ишъэогъуи, инӀуаши
яхыллӀэгъэ кӀэбархэр кыхыэ-
хэ шӀоигъу. Цыфх кызырэкӀо-
хэм ящылӀэкӀэ-псэукӀэ, ягумэ-
кӀыгъо-гушӀуагъохэм афэгъэ-
хыгъэ тхыгъэхэр ралъагъохэ
зыхъукӀэ, гъээзетыр кыратхы-
кӀышт. Цыфхэм уахэхъаным,
уадэгущыӀэным, ялофхэм уагъэ-
гумэкӀыным мэхъанэшхо иӀ,
арышлэ, кабинетым уисэу гъэ-
зетым кыхыащтыр бгъэхъагы-
рынӀыр кӀекӀуреп ыкӀи тэрээп.
Журналистыр ИофшӀапӀэхэм,
унагъохэм, губгъом, еджапӀэ-
хэм, бригадэхэм, тыди кӀон
фае. Республикэ гъээзетым кӀэ-
барыбэ, кӀалэм имызагъоу, рай-
онхэми ащыпсэурэ цыфхэми
афэгъэхыгъэу, кыхыан фае.

— МэфӀкӀ мафэм ехъу-
лӀэу сьда уилофышлӀэхэм
япӀо шӀоигъор?

— Агу етыгъэу Иоф зэрашлӀэ-
рэмкӀэ тхыащыгъэгъэпсэу ясӀо.
Тигъээзет цыфхэм ящыкӀагъэу,
ашлогъэшлэгъонэу щытмэ, тэ-
ри тшӀэрэм тыкӀэгущыӀуэзэ ты-
псэушт. Гъээзетым имэфӀкӀ гу-
халыкӀэхэр тилӀэхэу тыпгъо-
кӀы, ахэр тигъээзет нэкӀубгъохэм
кӀащыдгъэлъэгъоштых.

ЗӀкӀэми унагъохэр, сабий-
хэр, кӀорыльф-пхъорэльф-
хэр яӀэхэшъ, мамырныгъэм,
псэукӀэ дахэм, гушӀуагъохэм
ащымыкӀэхэу псэунхэу сафэ-
хъохъу.

— Валерий, «Адыгэ ма-
къэм» илофышлӀэхэри
шъуимэфӀкӀкӀэ кышъу-
фэгущӀох, шъунгъээзет
ныбж дахэу иӀэм кы-
кӀоцӀ ыугъоигъэ лӀпӀэсэ-
ныгъэм хэжыгъэхъонэу,
шъуикӀэлэмыпэ мыуцӀэку-
нэу тышъуфӀлӀо.

— Тхъауегъэпсэу, сигуапэ.

Дэгущылагъэр
ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Ищытхъу чыжыгъэу Іугъэ

имызагъоу, зэрэхэгъэгоу
щызэлъагъагъ. Илгъэс
зӀкӀэлъыкӀохэм кыакоцӀ
заводым нэбгырэ пчъа-
гъэмэ пӀэжыныгъэ дызэ-
рахъагъ. 2006-рэ илъэ-
сым кыщегъэжыагъэу
ащ игенеральнэ пашӀэр
Пэнэшъу КъэплӀан Мухъ-
динэ ыкӀор ары. А лъэ-
хъаным заводыр зэхъы-
жыным ищынагъо шы-
лагъ. Ащыгъум нэбгыри

4 ныӀэп Иоф зышӀлӀэу кылу-
нэжыгъагъэр, цеххэм ачӀт Іэмэ-
псымэу зэрылажыштыгъэхэр
жыы дэдэ зэрэхъугъэхэм кы-
хӀкӀэу Иоф арышлӀэжыынэу шы-
тыгъэп, шапхъэу шыӀэхэм ади-
штэжыштыгъэхэп. Генеральнэ
пашӀэм ишъыпкӀэ рыхылыӀи,
2008-рэ илъэсым зэрылэжышты
Іэмэ-псымакӀэхэр ІэкӀыбым
кыриштыхы, ахэр процент
75-м кӀахъэу зӀблихъугъэх, нэб-
гырэ 82-мэ ИофшӀапӀэ аригъэ-
гъотыгъ. ГъэцӀкӀэжыын ыкӀи
гъӀкӀэжыын Иофэу заводым шы-
зэрахъагъэхэм яшӀуагъэкӀэ мыр
икӀэрыкӀэ шъыпкӀэу агъэпсы-
жыгъ. 2008-рэ илъэсым апч
бэшэрэбхэм арыт пивэр —
«Майкопское честное» зыфи-
лорэр — тучанхэм кӀатехъагъ.
ГушыӀэм пае, 2009-рэ илъэсым
кыдагъэкӀыгъэ пивэм ипчъа-

гъэ декалитрэ мин 311,5-м нэ-
сыштыгъэмэ, 2012-м имэзигъэу
телытагъэу ащ ипчъагъэ де-
калитрэ мин 629,9-м кӀагъэ-
хъагъ. Процент 220-кӀэ кыда-
гъэкӀырым ипчъагъэ хэхъуагъ.
2009-рэ илъэсым литрэрэ ны-
кӀорэ зэрыфӀэрэ полиэтилен бэ-
шӀэрэбхэм пивэ зэрарагъахъорэ
линиер атӀуштыгъ. А илъэс дэ-
дэм узыгъэутӀэшъонэу щымыт
продукциер кыдзэыгъэкӀышт
цехыр кызыӀуахыгъ.

2010-рэ илъэсым зашъохэрэ
псэу «Аквифишт» зыфилорэ
литри 5 ыкӀи литр 19 зэрыфӀэ-
рэ бэшэрэбхэм арагъахъоу ра-
гъэжыагъ. Непэрэ мафэм ехъу-
лӀэу ащ хахъэу продукциие зы-
мылӀэужыгъуи 7 кыдагъэкӀы,
илъэсым телытагъэу кыда-
гъэкӀырэр декалитрэ мин 12
фӀдиз мэхъу. А илъэс дэдэм ин-
вестиционнэ проектӀгъумэ заво-
дыр ахэлэжыагъ ыкӀи пивэ зы-
щешъохэрэ ресторанэу «1882»
зыфилорэ кызыӀуныгъ. Рэ-
хъатэу зызыгъэпсэфы ыкӀи илэ-
гъугъэкӀэ зыфӀэдэ щымылэ пивэ
зыгулӀтӀэкӀу зышӀоигъохэм
ар якӀуапӀэ хъугъэ. Инвестици-
оннэ проектым ыкӀи рестора-
ным ягъэпсын зӀкӀэмкӀи сомэ
миллиони 107-м ехъу пӀуагъэ-
хъагъ.

2010-рэ илъэсым «Отличник

качества» зыфилорэ медалыр
предприятием игенеральнэ па-
щэу Пэнэшъу КъэплӀан кы-
фагъэшъошагъ.

2012-рэ илъэсым игъэтхапэ
Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
ТхъакӀушынэ Аслъан
Мыекъопэ пивэшӀ заводым
ипашӀэу Пэнэшъу КъэплӀан
иофшӀакӀэ осэшлӀу фишлыгъ.
Республикэ ыкӀи федеральнэ
мэхъанэ зилэ Иофхъабзэхэм ча-
нэу зэрахъагъэрэм пае Шытхъу
гъэу тхыӀ кыфигъэшъошагъ.
Ащ нэмыкӀэу кӀэлогъэн фаер
Дунэе экономическэ рейтингэу
«Лига лучших» зыфилоу гурыт
предприятиехэм азыфагу шы-
кӀорэм Мыекъопэ пивэшӀ заво-
дым апэрэ чыӀлӀэр кызырэхъы-
дихыгъэр ары. Джащ фэдэу мы
илъэсым ишӀэкӀогъу мазэ Инди-
ем икӀалэу Дели шыкӀошт Иоф-
хъабзэм орденэу «Шытхъум

икъащ» зыцӀэмрэ сертифика-
тэу «Илъэсым ипашӀ» зыфило-
рэмрэ генеральнэ пашӀэм кы-
щыратхыштых.

ШыӀэныгъэм сьд фӀдэрэ зэ-
хъокӀыныгъэ кышчыхъугъэми,
зы нэбгырэ чӀэнагъэ ымышлӀэу
хызмэтшӀапӀэм Иоф зэришӀлӀэрэр,
шӀпэхэ инхэм адишлӀэрэ продук-
циеу кыдагъэкӀырэр Адыгеим
имызагъоу, Урысыем ишъолтыр
зэфӀэшъафхэм, ІэкӀыб кӀэрал-
хэм алъагъэлэсыным, цыфхэр
агъэрэзэнхэм тапӀкӀи яшъы-
пкӀэу зэрэпылгыштыхэр кыхе-
гъэунэфыкӀы генеральнэ пащэу
Пэнэшъу КъэплӀан.

ПашӀэми, заводым Иофы-
шӀэхэми ямэфӀкӀкӀэ тафэгъу-
шлӀо, ягъэхъагъэхэм ахагъахъозэ
ыпӀкӀэ лыкӀотӀэнхэу, тирес-
публикэ ыцӀэ дахӀкӀэ агъӀунэу
тафӀлӀо.

КӀАРЭ Фатим.

Адыгэ Республикэм и ЛъэпкӀ театрэу ЦӀей Ибрахымым ыцӀэ
зыхырэм илофышлӀэхэр гухӀэкӀышхо ащыхъоу ШъхъапӀлӀэкӀо
Къэсэй Алкъэс ыкъом фӀтхъаусыхъэх ишъхъэгъусэу Тэмарэ
идунай зэрихъожыгъэм фӀшӀ.

Адыгэ Республикэм ижурналистхэм я Союз лъэшэу гухӀкӀ
ишъыгъэ Союзым хэтэу ШъхъапӀлӀэкӀо Къэсэй ишъхъэгъусэ
игъонэмысэу дунаим зэрехыжыгъэр. Щымылэжыым ила-
хылхэм афӀтхъаусыхъэх, кыныр адегошчы.

Тимэзхэм тафэжъугъэсакъ

(Журналистэу Лэхъусэжъ Хьаджэрэт-бый кытхыгъэ статьяу «Мэз шьолъыр-хэм шлогъэшхо кьахы» («АМ», 8.08.2012) зыфилорэм тыгу кыгъэклыгъэ гупшысэхэр).

Статья гъэшлэгъонхэу «Адыгэ макъэм» кыхьэхэрэм бэ узэрагъэгупшысэрэр: блэкыгъэ ильэсхэм, мафэхэм кьатыгъэхэм ухагъэплъэжъы, кьарыкIуагъэхэр зогъэпшэжъы, хэукъоньгъэу а блэкыгъэ уахътэхэм тшыгъагъэхэм защыпдызэ тшлогъу, дэгъоу тшлогъагъэхэр джыри лъыдгъэкIотэнхэм тыпыл. Арышъ, Iофэу тшлогъагъэмэ зэгъэпшэныгъэ хэлъэу тахэплъэжъымэ ишIуагъэ кьэкIо-нэу сеплэы.

Ильэс 15 — 20-кIэ узэкIэбэжъымэ, непэ тызпыл Iофыгъо-хэм тапылтыгъэу кысшIошIы. Ащ ыпэкIи чыгъ гъэтIысын-хэмкIэ, пхъэшъхъэ-мышъхъэ кьэзытыр чыгъхатхэр кьэгъэ-кIыгъэнхэмкIэ еджапIэмэ, еджа-кIомэ кIэлэгъаджэхэр ягъусэ-хэу, ашIэн альэкIыштымкIэ яшIуагъэ кьадгъэгъэкIоным ты-пылтыгъ. Гъогунапцэмэ чыгъхэр кIэлэеджакIомэ алуадгъэгъэтIы-схъштыгъэ. Аскъэлае щеджагъэ-мэ кьашIэжъын фае кьутырэу Краснэм щегъэжъагъэу а кьуа-

джэм нэс чыгыбэ зэрэщадгъэ-гъэтIысыгъагъэр. Ахэр дахэу кьадгъэгъэкIыным пьдгъэлъы-щтыгъэх. Сыда пIомэ сыд фэдэ мэзи чыгъ зырызэу зэхт. Арышъ, мэзым утегушIэн зыхъукIэ, пщыгъупшэ хъуштэп чыгъэу бгъэтIысырэм икьутамэхэр псаоу, зэщизхэу дахэу кьызэрэбгъэ-кIыштым узрыпылтын фаер. Анахъэу узфэсакъынхэ фаер пхъэшъхъэ-мышъхъэ кьэзытыхэ-р чыгъхэр арых.

Журналистэу Лэхъусэжъ Хьаджэрэтбый сыгу кыгъэкIы-жыгъэр хъугъэ-шIэгъитIу: зыр зэо-гъэблэ уахътэхэу 1941 — 1948-рэ ильэсхэр ары. А ильэс кьинхэм гъаблэм тыхъышъхыи псаоу тыкьэзыгъэнагъэхэр тимэз-хэм ахэтыгъэ мыхэхмэр кьужъа-ехэмр. Ахэм кьапыкIэгъэ кьужъхэр, мыхэр гъэмафи кIы-мафи тшхыштыгъэх, гъэмафэм зэрэцIынхэу (мыгъэгъугъэхэу), кIымафэм сушккIэ (тэр-тэрэу тшIыгъэхэмкIэ) дгъэгъугъэ кьужъхэр тигъомылыгъэх. ЕтIа-ни а кьужъае, мыемэ кьа-

пыкIагъэхэмкIэ чэмхэр дгъа-шхэщтыгъэх. Ахэм кьакIэкIырэ цэри тыкьэзыгъэнэгъэ шхынхэм ащыштыгъ.

Джы бырсыр горэ кьэхъугъэ-ми, кьужъи, ми кьызыпыкIэн цыIэжъэп. Ахэр кьызахкIэщты-гъэ Мэртэ мээ, Кармалинэ мээ (Теуцожь районымкIэ) цы-Iэжъхэп. Адрэ районхэми ащ фэдэ чыпIэхэр кьарыбгъотэщтых. Мээ тIэкIоу кьэнагъэхэми (мэ-зышхохэр зыраупкIым) зи альпылээрэп. ГушыIэм пае, Нэшукъуаерэ Джэдджэхаблэрэ азыфагу мээ дахэ кьэкIыжыгъэу ит, ау зи ащ лъыплээрэп, зыми ыукъэбзырэп. Сыдигъо чIыопсым кьытитыгъэ байныгъэр тэрэуу дгъэфедэ тыхъуштыгъ?! Зогорэм тыкьызырэшIэжъын фаеба?

Мэзхэм кьахэнэгъэ мые-кьужъэ чыгъхэм кIэлэеджакIо-хэр альпылтынэу шIыгъэмэ дэ-гъуба, чIыопсым нахэ пэблагъэ ышIынхэба. Ащ фэдэу хыр ра-гъэлъэдэнэу мэзышхохэр зыты-раупкIыгъэхэм кьарынэгъэ мээ тIэкIухэм зи альпылэжъырэп. Арышъ, пэнэ шъхъадэхэу зэхэ-кIыхъажыгъэх. Ащ фэдэ пыры-пыцхэр мэзы кьагъэхъужъымэ яшIуагъэ кьэкIоштыгъ — пхъэшъ-хъэ-мышъхъэр ахэт хъуштыгъ, псэ-

ушъхъэ зэфэшъхъафмэ тIысыпIэ афэхъужъыштыгъ.

Ильэс 15 — 20 горэкIэ узэ-кIэIэбэжъымэ, Прибалтикэм сышчыIагъ. Ахэр ячъыгъхэм зэ-рафыштыгъэхэмкIэ сяхъопсагъ. Чыгъ горэм икьутамэ фыкьуа-гъэу цыплъэгъуштыгъ. Альпсэ-хэр кьэтIыхъагъэу, мыжъокIэ пкIагъэхэу, жьы кьабзэу кьа-пыкIырэм укьыгъатхэу кьы-уатэкъокIы. АщкIэ ахэм щысэ атепхынэу щыт: чыгъхэр агъэ-тIысхъэ кьодыеу щытэп, ренэу кьагъэгъунэх.

Тигъунэгъу кьуаджэу Аскъэ-лае 1957-рэ ильэсым Iоф шыс-шIэнэу сагъэкIогагъ. Ильэ-сиплэ пащэу сышылэжъагъ. Апэу еджапIэу сыздагъэкIуагъэм ишагу сызыдахъэм, сIощтыр сымышIэу тIэкIурэ зысплэ-хъагъ. Ащ чыгыи бгъагыи зи дэ-тыгъэп. Шъхъаныгъупчэхэм апчэу ахэлъхэр хэутыгъэх, кори-дорым пхъэмбгъоу илтым упхы-рзы, еджапIэр кьэшIыхъагъэп.

Апэу сыгу кьэкIыгъ чыгъхэр дэгъэгъэтысхъанхэу, еджапIэри хъураеу кьэсшIыханэу исхъу-хъагъ. КIэлэеджакIохэм ятэ-ян-хэм якомитет, кIэлэеджэкIо Iэтахъохэр, кIэлэгъаджэхэр ты-зэгъусэу дэгъоу тылэжъагъ. ИльэскIэ еджапIэр кьэтшIы-

хъагъ, чыгъэу дгъэгъэтысхъагъэхэм кIэлэеджакIохэр чэзыу-чэзыоу афэсакъыштыгъэх. Чыгу нэкIэу шагу дэлыгъгъэм кьужъIэрыс, мыIэрыс, кьыпIэ зыфэпIощтхэр щыдгъэгъэтысхъагъэх. Ащ ыуж еджапIэм узыхъэкIэ, мэ IэшIу кьыдихэу гохы хъугъагъэ. А ильэсхэу зигугъу кьэсшIыгъэхэм Аскъэлэе еджапIэм щеджагъэхэм кьэсIуагъэхэм зэрэщыгушIу кIы-щтыгъэхэр кьашIэжъэу кьыс-шIошIы. Ащ фэдэ амал сабий-хэу еджапIэм щеджэхэрэм кьа-зытыгъагъэр чыгъэу шагуу щыдгъэгъэтысхъагъэхэр ары.

Тэ тиеджапIэхэм чыгъхатэ зилэхэу мы тызэрыт уахътэм ахэ-тыр макIэ. Дэгъуба сабий пэпчэ ыгъэгъэтысхъэгъэ чыгыр кьыгъэ-гъунэнэу, ыгъэдэхэнэу ебгъэсэ-ныр? Ащ фэдэ амал дэгъухэр ти-еджапIэмэ яIэх.

Джары «мэз шьолъырхэри...» зыфилуагъэу журналистым кьыгъ-хыгъэм тызэригъэгупшысагъэ-хэр. А гупшысэхэм ащышхэр тиреспубликэ щызэшIохыгъэ хъумэ, ишIуагъэ кьызэрэкIо-щтым уехъырэхъышхэнэу щытэп.

БЛЭГЪОЖЪ Зулъарин.
Филологие шIэныгъэхэм-кIэ доктор, Адыгэ кьэра-лыгъо университетым ип-рофессор.

ИлофшIэн Тхъэм кьыфигъэхъугъ

Дунаим тет сэнэхъатыбэмэ ялтыгыгъэмэ, анахэ мэхъаншхо зэрэгъу ренэу щытыгъэр кIэлэ-егъэджэ IофшIэныр ары. Шум, зэфагъэм узэрафэлэжъэн фаем ишыхъагъэу лъэхъэнэ пстэуми ар щытыгъ. КIэлэгъэджэ шпыпкъэу цIыфыгъэхэу зыхэлтым кIэлэ-цIыкIухэр шIэныгъэм хещэх, IофшIэным фэцагъэхэу, гупшы-сэшхуэхэу ыкIи ежъ-ежъырэу хэкIыпIэ горэхэр кьагъотышъун-хэу егъасэх.

Ны пэпчэ исабий гурыт еджапIэм чигъэхъаным ыпэкIэ ар зылэкIэфэшт кIэлэгъаджэр зыфэдэщтым егъэгумэкIы. Гу-кIэгъу зыхэлъ цIыф дэгъу иса-бий Iэклафэ шIоигъоу ащ пэ-шорыгъэшъэу кIэупчIэ. Цыхъэ зыфашIырэмэ ыкIи илофшIэнкIэ зищтыгъу чыжъэу Iугъэ кIэлэ-егъаджэмэ зэу ащыщ Фэдэ гурыт еджапIэм ублэпIэ классхэмкIэ икIэлэгъаджэу Быжъ Аминэт.

Гурыт еджапIэм Iоф шишIэ-нымкIэ апшъэрэ гъэсэныгъэ зэ-ригъэгъотыгъэу, илофшIэн фэ-шпыпкъэу Аминэт ипшъэрылхэр зигъэцакIэхэр ильэс тIокIитIум кьэхъугъ. А уахътэм кьыкIошI ар кIэлэцIыкIу горэм текуагъэу е-ыгу хигъэкIыгъэу Iоф кьыдзы-шIэхэрэми, ны-тыхэми кьашIэ-жъырэп.

— Аминэт сабийхэр шIу елэ-гъух, дахэу адзекIо, щэлэгъэшхо хэлъ. Исэнэхъат хэшIыкI дэгъу зэрэфырилэм кьыхэкIэу егъэджэн Iофтхъабзэхэр гъэшIэгъонэу зэ-хицэнхэ елэкIы. КIэлэгъа-джэхэми кьызэралорэмкIэ, ащ кьытIупшыгъэ кIэлэцIыкIухэр зэхэщэгъошIух, гъэдэлогъошIух, ялIорэр псынIкIэу ахэхэ, — еIо

ригъэджэрэ КIэрэф Мадинэ янэу Марыет.

КIэлэцIыкIухэм егъэджэн сы-хъатыр нахэ гурылогъошIу кьа-зэрафэхъуштым пае гъэшIэгъонэу шыгъэ нэрылэгъэу Iэпылэгъухэр егъэфедэх, джэгукIэ шъуашэм ил IофшIэнхэр афызэхешэх. Ащ фэдэу ыгу етыгъэу Iоф зэришIэ-рэм кьыхэкIэу кьыдэлажэхэрэ-ми, зисабый ыгъэсэрэ ны-тыхэ-ми Аминэт шъхъэкIэфэныгъэшхо кьыфашIы, кьыфэразэх.

Ригъаджэхэрэм кьатегушыIэ зыхъукIэ, ащ гуахъо хегъуатэ, ежъ иехэм фэдэу гуфэбэныгъэрэ щэлэгъэшхорэ афырилэу ахэт. Сабыим ышъхъэ риубытэрэр ныбжырэу ыгу кьенэ. Адыгэ шэн-зэхэтыкIэ дахэхэр сабийхэм апкьырыхъанхэмкIэ адыгэ гушы-Iэжъхэр бэрэ егъэфедэх, ямэхъанэ гурылогъошIоу кьафелуагъ. Ижы-кIэ адыгэхэм ахэлъыгъэ шэн-хэб-зэ дахэхэр кIэлэцIыкIухэм зэра-хилъхъаштым дэшъхъахэрэп.

Ильэс пчъагъэхэм кьакIошI щытхъу хэлъэу илофшIэн зэри-гъэцакIэрэм кьыхэкIэу зэхэ-щакIоу, пащэм пIуныгъэ Iо-фымкIэ игуадзэу Аминэт Iоф ышIэу кьыхэкIыгъ.

ИльэсиплIым телытэгъэ про-граммэр ильэсишкIэ кIэлэцIы-кIухэм зэраригъэшIагъэм фэгъэ-хыгъэу ушэтыныр 1990-рэ ильэ-сым ышIыгъагъ ыкIи илоф-шIагъэ фэгъэхыгъэ тхыгъэхэр гъэзетхэм кьыхаутыгъагъ. Ащ нэмыкIэу, ренэу конференцихэм ахэлажэ, ищытхэу арегъаIо. ИлофшIэнкIэ IэпIэсэныгъэшхо хэлъэу, гъэхъэгъэшIухэр ышIы-хэзэ зэрэлажэхэрэм пае Быжъ Аминэт 1992-рэ ильэсым кьы-

хагъэщи, «УФ-м народнэ гъэсэ-ныгъэмкIэ иотличник» зыфилорэ бгъэхалъхэмрэ Щытхэу тхы-лымрэ кьыфагъэшъошагъэх. Ащ ыпэкIи щытхэу тхылхэмкIэ пчъагъэрэ кьыхагъэщыгъ.

— Сэ сызэрэплъырэмкIэ, кIэлэцIыкIухэр шIу умылэгъу-хэу мыщ фэдэ лъэгэпIэм ныбжыи унэсын плэкIыштыгъ, — еIо Аминэт. — Апэрэ кIэлэгъаджэр зыфэдэм, ащ шIэныгъэу ариты-рэм ялтыгыгъэ тапэкIэ классыр зыфэдэ хъуштыр, шIэныгъэу кIэ-лэеджакIохэм яIэщтыр. Езгъэ-джагъэхэм ащышхэм дышпэ, ты-жъын медальхэр кьахъэхэу кьы-хэкIы. Ахэм ренэу сагъэгъушхо, ушэтынхэр апыхэ хъумэ садэгъуIэ, ягъэхъагъэхэм салъэплъэ.

Джыдэдэм апэрэ классым ис кIэлэеджэкIо 14 Аминэт регъа-джэх. Адрэ ильэсхэм зы ублэпIэ класс ерагъэу рагъэкъуштыгъэ-

мэ, мыгъэ ахэм япчъагъэ фэди-тIу кIэ зэрэхъагъэу, класситIу зэрэрагъэкъугъэм ымыгъэгъушIон ылэкIырэп. Цыфыгъэ дахэм уасэ фашIэу ыпIунхэр ипшъэ-рылъ шъхъаIэу ащ елтыгъэ. КIэ-лэцIыкIу пэпчэ «IункIыбзэ» кьы-фегъоты, ипшъэрылхэр зэрэин-хэр кьыгурыIозэ, сабийхэм ре-нэу ыналэ зэрэгъэтын фаер куоу зэхэшIэ.

— Гъэсэныгъэм ылэныкьокIэ кьэралыгъо шапхъэу щыIэм ип-рограммэ ильэсищ хъугъэу ти-республикэ иеджапIэхэр рэла-жъэх. Мыгъэ сэ апэрэу ащ Iоф рысэшIэ, — еIо Аминэт. — Ау кьэлэгъэн фае чылэхэм адэс кIэлэцIыкIухэу урысыбзэ хъатэ зымышIэхэрэм а программэр кьин кьызэрэащыхъурэр. Сыда пIомэ тхылым гъэцэкIэнхэр зэкIэ урысыбзэкIэ кьетых, ау апэрэ классым ис кIэлэцIыкIоу

джыри икьоу хъарыфхэр, зэпы-гъэхъуакIэхэр, гушыIэхэм кьа-рыкIэхэрэр зымышIэрэм ар гурылогъуае кьыфэхъу. Ащ пае кIэлэцIыкIухэм урысыбзэкIэ садэгъушIэ, ежъхэри кьэсэгъэ-гушыIэх. Сабый пэпчэ екIолэкIэ шъхъаф кьыфэсэгъоты, ахэр сишIэныгъэ изы пычыгъох. Ащ ишыхъат бэмышIэу сыкьэсыма-джи, силажъэр врачым кьызысе-Iом «ЕджапIэм сышылэжъэжъын слэкIыштыгъа?» сIуи апэу упчIэ зэрэстыгъэр. Ащыгъум врачэу ар зэхэзыхыгъэхэм агъэшIэ-гъуагъ «Ащ фэдэ уз зилэхэм кьа-гъэшIэжъыштыр зыфэдизым кьыкIэупчIэх, ежъ илофшIапI зыгъэгумэкIырэр» алуи. Ар зэхэ-зыхыкыгъэхэм непэ кьызнэ-сыгъэми ашIогъэшIэгъонэу кьысаIожы.

Цыфым ежъ ыгукIэ зыфэшъ-гъэ сэнэхъатыр ылэ кьызыригъа-хъэкIэ, ащ гуахъо хигъуатэзэ рэлажъэ. Джащ фэдэ цыф Ами-нэти. Джырэ лъэхъан кIэлэгъэ-джэ сэнэхъатыр анахэ кьинхэм зэрэащышхэр кьыгурэлэми, кIэ-лэеджакIохэм Iоф адилшIэныр икIас, «илофшIэн Тхъэм кьы-фигъэхъугъ» зыфалохэрэм ащыщ.

— ЫпэкIэ зэрэщытыгъэм фэ-мыдэу, непэ кIэлэгъаджэхэм мэ-хъэнэ гъэнэфагъэ арапы зэрэхъу-гъэм, уасэу афашIырэм зыкьы-зэриIэтыгъэм уамыгъэгъушIон плэкIырэп, ащ кIуачIэ кьысеты, — еIо Аминэт. — КIэлэеджа-кIохэм шIэныгъэу о пIэкIэлыр яптыжыныр, уишIуагъэ кьызэ-рэкIорэр пшIэу, кьыодэлунхэ альэкIэу зыбгъасэхэкIэ, ар кьыб-дэхъу зыхъукIэ зымыуасэ щыIэп.

КИАРЭ Фатим.

ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМКІЭ

Плъэгъурэр зэхэпхырэм нахьышлу

Тыркуем кыкыгъэ тильэпкыгъухэр Адыгэ Республикэм зэрэчылагъэхэр гукъэкыжы-шлю тилэшт. Тимудейхэр, еджапэхэр, тарихым епхыгъэ чыплэхэр зэрагъэлъэгъу-гъэх. Шэныгъэлэжхэм, хабзэм икыулы-кыушлэхэм, культурэмрэ искусствэмрэ яло-фышлэхэм, спортсменхэм зэралуклагъэхэр лъэшэу гуапэ ащыхуыгъ. Адыгэ Хасэм зэдэ-гушылэгъоу шыздэдыралагъэр лъэпкы шлэ-жым, ныдэлъфыбзэм изэгъэшлэн, зэлъэп-кыгъухэм зауэгоижыным афэгъэхыгъагъ.

Тиреспубликэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» шызэ-луклагъэх.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкы музей илофышлэу Мэ-фэшлукъо Щангул Тыркуем кыкыгъэхэм тарихъ кызбар-хэр кыафелуатэ.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкы музей хыаклэхэр кызыэкдохэм, Мэфэшлукъо Щангул тырку-бзэки, адыгабзэки адэгущылагъ. Адыгэхэр нахьыпкы лъэпкы-шхо хуэхуэ ячыгу зэрэщыпсэ-уштыгъэхэр, яцагухэмрэ яунэ-

хэмрэ зыфэдагъэхэр, шэн-хабзэу хыаклэщым шызэрэхъэщтыгъэр, пшгашгъэм иунэжые зэрэгъэ-псыгъагъэр, адыгэ шыуашэхэр зыфэдагъэхэр, унагъом шагъэ-федэщтыгъэ Іэмэ-псымэхэр, нэ-мыкхэр Лъэпкы музейм иот-

дел ипашэу Ш. Мэфэшлукъом Іупкыу кыафелуатэ.

ЗэлыІэсыкы амалхэм зызэ-раушомбгъурэм ишыуагъэкы тильэпкыгъухэр нахьышлю зэрэ-шлэ хуыгъэх. АР-м и Къэралы-гъо Академическэ къэшбукло ансамблэу «Налмэсым» идирек-торэу Бэстэ Азмэт Тыркуем шы-лагъ, кылэлэцыкыхэр тильэпкы къашбумэ афигъэсагъэх.

Бэстэ Осмэн хуылыфгыгъэ лъэ-пэлагъ, ишыгъ, нэгущылоу адыга-бзэки кыгушылэ. Азмэтрэ Осмэн-рэ дэгъоу зэрэшлэх. Музейм зы-шызэлоклэхэм зэфэнэгущылохуэ зэ-пэгыокыгъэх. Бастэхуэ Саади, Пэрыт, нэмыкхэри гукъэкыжы гъэшлэгъонхэм «ахылъэсагъэх».

Хыанэхуэ Сайфулахэ иунэ-кыошхэр Мыекъуапэ кышыгы-гъэшыгъэх. Шэныгъэлэжхуэ Хыанэхуэ Руслан Іулагъ. Пшгэ-шгэ ныбжыкыкхуэ Д. Хыахумрэ Н. Шыаомрэ альэгъурэр, зэахы-рэр нахьышлю къашлэжыным пае сурэтхэр зытырахыштхэм алыхуштыгъэх.

Бажъ Кая, Мэщфэшлу Нэдж-дэт, Едыдж Мэмэт, Мэфэшлукъо

Щангул, Шыэрэллыкъо Хыатидж, Хыодэ Аднан, нэмыкхуэ Тыр-куем кыкыжыгъэхэр тильэп-кыгъу хыаклэхэм Лъэпкы музе-им, Адыгэ Хасэм, еджапэхэм гу-шылэгъу ащыфэхуыгъэх.

Тиреспубликэ иобществен-нэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхыаматэу Бэгъушъэ Адам, на-хыжыгъэхэм я Совет итхыаматэу Хыунэго Чэтибэ, хэкум кызыгъэ-зэжыхэрэр хэгъэгъозэжыгъэн-хэм пылъ купым ипашэу Хыдзэл І Абдулахэ, шэныгъэлэжхуэ, об-щественнэ Іофышлэу Мэщфэшлу Нэдждэт, нэмыкхэм шыІэны-гъэм ехыылэгъэ зэгъэпшэнхэр ашлэу, лъэпкы шлэжым зыкы-зэриІэгъурэм яеплыкхэр кы-ралоллагъэх. Кыулым нэпэеплъ сурэтхэр атырахыгъэх.

Ащ фэдэ зэлыкыгъухэр тапэ-кы зэхашэнхуэ лъэныкыохэр зэ-зэгыгъэх. Адыгэ Республикэм лъэпкы Іофхэмкы, Іэкыб кырал-хэм ащыпсэурэ тильэпкыгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкы ыкы кыбар жыугъэм иамалхэмкы и Комитет итхыаматэу Шыхэлэжы Аскэр зэлыкыгъухэм ахэлэжыагъ.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ
Республикэм лъэпкы
Іофхэмкы, Іэкыб
кыралхэм
ащыпсэурэ
тильэпкыгъухэм
адырлэ
зэпхыныгъэхэмкы
ыкы кыбар
жыугъэм
иамалхэмкы
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шыхыалэр**
**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шыхыалэм
иапэрэ гуадзэр**
**МЭШЛЭКЪО
Саид**

**Пшгэдэкыжы
зыхырэ
секретары**

**НЭПШІЭКЪУЙ
Заур**

**Редакциер
зыдэшылэр:**
385000,
кы. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шыхыалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшгэдэкыжы зы-
хырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыцаушыхыаты-
гъэр:**
Урысые Федерацием
хэутын Іофхэмкы,
телерадиокезтын-
хэмкы ыкы зэлы-
Іэсыкы амалхэмкы
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэоры-
шлэл, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
кы. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчыагъэр
5048
Индексхэр
52161
52162
Зак. 3049**

Хэутыным
ушыкыІэгъэнхуэ шыт
уахытэр
Сыхыатыр 18.00
ЗышыкыІэгъэхуэ
уахытэр
Сыхыатыр 18.00

Кыбылэ шыолырым испорт джэгунхэр

Футболымкы кыахыгъ, самбэр...

Телефонкы кыатыгъ.

Кыбылэ шыолырым шыпсэ-урэ лъэпкы спорт джэгун-хэмкы язэнэкыоку Анапэ пэгъунэгъу псэулу Цукыо шэкдох. АР-м физкульту-рэмкы ыкы спортымкы и Комитет иІофышлэхуэ Коче-ва Сусаннэрэ Дмитрий Щер-баневымрэ кыбархэм таща-гъэгъозагъ.

Тиреспубликэ футбол цы-кыумкы икомандэ апэрэ чы-плэр кыдыхыгъ. Анахъ дэ-гъоу ешлагъэм А. Агамирян ащы. Самбэмкы ятлонэрэ чыплэр тикомандэ кыфа-гъэшшоагъ. В. Павловым, А. Делэкъом, нэмыкхэми хагъэунэфыкырэ чыплэхэр кыахыгъэх.

Дзюдомкы тибэнакдохэм, атлетикэ онтэгъумкы тибэ-тырхэм гъэхыагъэ ашлэнхуэ тэжэ. Зэнэкыокур мы мазэм и 14-м аухышт.

БОЕВОЙ САМБЭР

Карелием дэгъоу шызэхашэ

Урысыем боевой самбэмкы ия VIII-рэ шлэж турнирэу Карелием шыкылагъэр ФСБ-м игенерал-лейтенантэу В.М. Чуйкиным фэгъэхыгъагъ. Илээс 18 зыныбжыхэр ыкы ащ кыехуыгъэхэр зэлыкыгъухэм ахэлэжыагъэх. Адыгеим иІыкыдохэм зэнэкыокум хагъэунэфыкырэ чыплэхэр кышыдахыгъэх.

ФСБ-м иобществэу «Дина-мэр», шлушлэ фондэу «Моноли-тыр», фирмэу «Просто», Урысы-ем самбэмкы ифедерацие зэ-лыкыгъур зэхашагъ. Виктор Па-трушевыр, Валерий Нарвер, зы-цлэ кыетлуагъэм акыохуэ Вла-димир Патрушевыр, Вадим На-рвер, Геннадий Довгань, нэмык-хэри зэхэщэн Іофыгъохэм чанэу ахэлэжыагъэх.

— Адыгеим спортсменхэр япллэнэрэу зэнэкыокум кыла-гъэх, — кыелуатэ тиреспубликэ самбэмкы ифедерацие итхыама-тэу, СССР-м изаслуженнэ трене-рэу Хыэпэ Арамбий. — Илээ-си 4-кы узэкыІэбжымэ, Вале-рий Нарверрэ сурэттехуэ Анато-лий Вилиаховскэмрэ самбэмкы тиеджаплэ кыакохи, Карелием шы-зэхашэрэ зэнэкыокум тыхэлэ-

жыэнэу кытэлэлуагъагъэх...

А. Вилиаховскэмрэ В. Нарвер-рэ Мыекъуапэ ия 5-рэ гурыт еджаплэ шеджагъэх, ныбджэгъу-бэ тиреспубликэ шырыІ. В. Нарвер С.-Петербург дэс, Іоф ешлэ, Адыгеир зышыгъэгъушшэрэп.

Тибэнакдохэр Карелием апэ-рэу зэкдохэм тренерэу Тыгъужэ Алыи япэшагъ. Бэрэджэ Ислам, Бэрэджэ Мурат, ІІэрыкы Мурат, Мустафэ Сайдрахмановыр, Ха-мзатхан Хыамид, Абэдзэ Ислам, Хыэкыл І Рустам зэнэкыокум шытхуыцлэхэр кышыдахыгъа-гъэх.

Ныбжыкыкхэр боевой самбэм хэщэгъэнхэм, яухызырыныгъэ хагъэхыном афэшл Карелием

тибэнакдохэр зэрэкылагъэхэм шло-гъэшхо кыафыхыгъ. Абэдзэ Ис-лам Урысыем тлогыогогъо апэрэ чыплэр кышыдыхыгъ, дунаим изэнэкыоку дышъэ медалыр кышыфагъэшшоагъ.

Тренерхуэ Хыэпэ Арамбий, Хыэпэ Хыамид, Мэрэтыкы Са-хыд, Тыгъужэ Алыи, Шыэо-цыкы Мурат агъэсэрэ кыла-хэр Карелием шыкылогъэ зэнэ-кыокум джырэблагъэ хэлэжыа-гъэх. Хы. Хамзатханым ятлонэ-рэ чыплэр кыахыгъ, И.Абадзэр ящэнэрэ хуыгъэ.

Зэнэкыокур зышыкылогъэ рай-оным спортымкы Унэшхо кы-шызэлуахыгъ, ныбжыкыкхэм апае зэлыкыгъубэ шызэхашэ. Адыгеим ибэнакдохуэ Карелием шылагъэхэм гыогупкы, ящыкы-гъэ фэІо-фашлэхэм ягъэцэкІэн апэлухашт ахыщэр бысымхэм атыгъ.

Карелием дэгъоу кыащыпэгъо-кыгъэх, тиспортсменхэр лъэшэу афэрэзэх.

Нэкыубгъор зыгъэхызырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.